

**Vabariigi Valitsuse määruse
„Matsi-Kärneri tammiku kaitse alt väljaarvamine“
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsuse määrus „Matsi-Kärneri tammiku kaitse alt väljaarvamine” on ette valmistatud looduskaitseaduse (edaspidi ka *LKS*) § 10 lõike 1 alusel.

Eelnõukohase määrusega arvatakse looduskaitseliste väärtuste puudumise tõttu kaitse alt välja Matsi-Kärneri tammik (edaspidi ka *kaitseala*), mis asub Rapla maakonnas Rapla vallas Kuku külas, ja tunnistatakse kehtetuks otsus, millega võeti tammik kaitse alla. Ala looduskaitse alt väljaarvamise kaotatakse alal kehtinud looduskaitse piirangud.

Kaitstava loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuste kehtetuks tunnistamisel kohaldatakse looduskaitseaduse § 13 lõike 1 kohaselt looduskaitseaduse §-des 8 ja 9 sätestatut.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna spetsialist Reet Reiman (tel 5689 3268, e-post reet.reiman@keskkonnaamet.ee), eelnõu vastavust looduskaitseadusele ja seletuskirja nõuetekohast vormistust on kontrollinud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna juhtivspetsialist Eleri Laidma (tel 5304 7558, e-post eleri.laidma@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna jurist Johanna Jürima (tel 5699 8712, e-post johanna.jurima@keskkonnaamet.ee) ja keeleliselt on toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee). Keskkonnaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumitevahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, e-post marika.erikson@envir.ee). Kaitseala seisundit on hinnanud 2013. a Olev Abner (Tallinna Botaanikaaed) ja 2019. a Sulev Järve (Dendro SJ OÜ) ning neid hinnanguid on käesolevas seletuskirjas kasutatud.

2. Eelnõu sisu, kaitse alt väljaarvamise põhjendused

Matsi-Kärneri tammiku kaitseala on moodustatud Rapla maavalitsuse 20. oktoobri 1992. a määrusega nr 97 „Objektide looduskaitse alla võtmine, nimetuse muutmine, pindalade ning uute pindalade kinnitamine“, mille punktiga 1.9 võeti kaitse alla Rapla vallas Kuku külas Purila o/ü metsakvartali nr 40 eraldused 10 ja 14 (kokku 4,7 ha) eesmärgiga kujundada seal tamme peapuuliigiga puistu. Ala nimetati Matsi-Kärneri tammikuks. Alal puudub LKS-kohane kaitse-eeskiri, kehtib LKS-järgne piiranguvööndi režiim. Keskkonnaregistrisse on kantud tammiku välispiir (kahe lahustükina) kunagiste metsakorralduse planšettide alusel ning praegu on Keskkonnaregistris ala pindala 4 ha. 1992. aasta määrusel kaart puudub ja samuti pole määruses viidet selle kohta nagu oleks kaart olnud määruse lahutamatu lisa. Vastavalt LKS § 91 lõikele 1 jäävad enne looduskaitseaduse jõustumist moodustatud kaitsealade ja looduse üksikobjektide kaitseks kehtestatud kaitse-eeskirjad ja kaitsekord kehtima kuni nimetatud seaduse alusel kehtestatud kaitse-eeskirjade jõustumiseni või kaitse kehtetuks tunnistamiseni.

LKS § 7 kohaselt on kaitse alla võtmise, sealjuures kaitse jätkamise eelduseks loodusobjekti ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus, rahvusvahelisest lepingust tulenev kohustus või kui see on vajalik nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ

looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) rakendamiseks.

Vastavalt LKS § 13 lõikele 1 kohaldatakse loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse kehtetuks tunnistamisel seaduse §-des 8 ja 9 loodusobjekti kaitse alla võtmise kohta sätestatud. Arvestades LKS § 8 lõiget 4 võib jätta loodusobjekti kaitse alla võtmata või loobuda objekti kaitsest, kui see ei ole otstarbekas. Otstarbekuse korral hinnatakse eelkõige seda, kas on olemas alternatiivseid meetmeid, mis aitaksid loodusobjekti ohustavaid tegureid vähendada või vältida, ning seda, kas kaitse on vajalik, arvestades selle väärtuse seisundit.

LKS § 10 lõike 1 kohaselt võtab ala kaitsealana kaitse alla Vabariigi Valitsus ning lähtudes eeltoodust ja haldusmenetluse seaduse § 68 lõikest 2 tunnistab senise kaitse-eeskirja või kaitsekorra kehtetuks samuti Vabariigi Valitsus. Kehtetuks tunnistatakse kõik kaitseala kaitse alla võtmist puudutava otsuse vastavad osad.

Matsi-Kärneri tammiku kaitse alt väljaarvamise ettepaneku tegemisel on kasutatud Dendro SJ OÜ (ekspert Sulev Järve) 2019. aastal koostatud hinnangut „Rapla maakonnas Rapla vallas asuvate Matsi-Kärneri tammiku (KLO1000531) ning Rebase ja Tori tammikute (KLO1000011) seisundi ja kaitsestaatuse kohta” (edaspidi *ekspertihinnang*) ning Olev Abneri 2013. aastal koostatud hinnangut „Rapla maakonna parkide ja puistute piiride ekspertiisi aruanne“. Samuti on Keskkonnaameti spetsialistid alaga tutvunud kohapeal ja eelpool nimetatud ekspertiise täiendanud vastavalt muutunud olukorrale (nt on 2019. a ekspertiisis kasutatud metsaregistri andmed aegunud ning idapoolsel lahustükil tehti 2020. a alguses raie). Lisaks on analüüsitud maa-ameti geoportaalil erinevaid kaardikihte (sh ajaloolised kaardid). Keskkonnaamet hindas ala kaitse all hoidmise ja kaitsekorra uuendamise vajalikkust ning jõudis järeldusele, et ala kaitsmise jätkamine pole otstarbekas. Kaitseala kaitse alt väljaarvamise otsuse tegemisel analüüsiti esmalt seda, kas loodusobjektil on jätkuvalt olemas kaitse alla võtmise eeldused ja seejärel, kas kaitse jätkamine kaitstava loodusobjektina on nende eelduste säilitamiseks vajalik.

2.1. Kaitse-eesmärkide vastavus kaitse all hoidmise eeldustele

Matsi-Kärneri tammiku kaitse alla võtmise eesmärk 1992. aastal oli puistust tamme-enamusega puistu kujundamine. Kaitseala moodustati kohaliku tähtsusega kaitsealana ja kaitse alla võtmise otsuse järgi oli ala moodustamise eesmärk kujundada kaitse alla võetavatest eraldistest tamme peapuuliigiga puistu.

Keskkonnaregistri andmetel (seisuga 04.11.2021) ei ole kaitsealal registreeritud ohustatud, haruldasi ja piirkonnale ainuomaseid liike, kooslusi ega elupaigatüüpe. Kaitsealal ei ole registreeritud selliseid liike, kes vajaksid spetsiaalset kaitsekorda või majandamist, mida poleks võimalik rakendada majandatavatel aladel ka väljaspool kaitseala. Keskkonnaameti hinnangul on tegemist on taludevahelise metsasaluga, kus kasvavad Eestis laialt levinud ja vastavale kooslusele (kuuseenamusega segamets) omased liigid, mille riikliku kaitse all hoidmine ei ole vajalik. Nagu ka ekspertiisis märgiti, on alal mõningane maastikku ilmestav ja mitmekesisust väärtus, kuid see ei ole ala riikliku kaitse all hoidmise eelduseks LKS § 7 tähenduses.

Kaitseala põhjapoolsele lahustükile ulatub muinsuskaitsealuse objekti ohvrikivi (kinnismälestis nr 12178) kaitsevöönd ja kahe lahustüki vahel elektriliini all asub muinsuskaitsealune kultusekivi

(kinnismälestis nr 12175), mille kaitsevöönd ulatub osaliselt mõlemale Matsi-Kärneri tammiku lahustükile. Nimetatud objektid on kaitstud muinsuskaitsealuse alusel ja nende objektide jaoks ei ole eraldi kaitseala moodustamine vajalik. Eksperthinnangu kohaselt puudub kaitsealal üleriigiline ajaloolis-kultuuriline ja esteetiline väärtus, mida peaks kaitsma riiklikul tasandil. Keskkonnaamet on analüüsinud ala seost kohalike ja laiemalt tuntud isikutega ning teadaolevalt ei ole alal teadaolevalt seoseid kohalike ja laiemalt tuntud isikutega. Kuna välitöödel on tuvastatud, et metsasalus on hooldatud rajad, võib ala pidada paikkondliku tähtsusega puhkealaks, mida kasutavad peamiselt ümberkaudsed elanikud liikumiseks, ning seda võimalust ala kaitse alt välja arvamine ei vähenda. Eeltoodust tulenevalt puuduvad alal kaitse alla võtmise eeldused.

Tammiku kujundamiseks ei ole peale kaitse alla võtmist eesmärgipäraseid tegevusi (kaitseala valitseja suunamisel tammiku kujundamine) tehtud ning ala on kujunenud ja arenenud looduslikult. Kirdepoolisel lahustükil on maaomanik teinud erinevaid raieid. Viimati oli alal kehtiv metsateatis aastatel 2019–2020 ja selle alusel oli lubatud teha sanitarraiet. 2021. aasta kevade seisuga, on ala raiutud üsna lagedaks ning kasvama on jäetud üksikud kuused ja tammed. Kuna teostatud raie ületas metsateatisega lubatud, algatati selle kohta süüteo menetlus. Edelapoolisel lahustükil ei ole viimastel aastatel metsateatise esitatud ega hooldusraieid tehtud. Kujundavaid raieid on varasemalt tehtud Matsi kinnistul väljaspool kaitseala jääval osal (eraldistel 13 ja 14).

2.2. Kaitse all hoidmise otstarbekus

Matsi-Kärneri tammiku kaitseala koosneb kahest lahustükist. Metsad (ka väljaspool kaitstava ala piiri) on inimtegevusest (raied) tugevasti mõjutatud, kuid kui lähtuda algsest kaitse alla võtmise eesmärgist (tammiku kujundamine), on ala kujunemiseks inimese sekkumine olnud ka vajalik.

Kaitseala kirdepoolisel lahustükil kasvavad üksikud väga noored tammed ja kuused. Alal tehti 2020. aastal harvendusraiet. Metsaregistri andmetel oli seal umbes 60-aastane kuuseenamusega sinilille kasvukohatüübi puistu (60% KU, 30% TA), mida kinnitab ka 2019. aastal koostatud ekspertiis. Alal kasvavad tammed on kõrgelt laasunud ja suhteliselt väikese võraga, mis on koos kuuskedega tugevas konkurentsiasu kasvades ka täiesti normaalne. Selliste puude riikliku kaitse all hoidmine ei ole vajalik, kuna alal puuduvad üleriigiliselt olulised looduskaitsealised väärtused. Kahe lahustüki vahele jääb 1970. aastatel rajatud Kohila-Rapla vaheline kõrgepingeliin (sh liinikoridor).

Kaitseala edelapoolisel lahustükil on tammesid rohkem, kuid nende vanus ei ole väga kõrge, jäädes metsaregistri andmetel alla 80 aasta. Tammiku liigiline koosseis ja täius on erinevad. Alale jääval Matsi kinnistul on mõni aasta tagasi sanitarraiega välja raiutud kuused ja kased ning selle tulemusel on tekkinud hõre tammepuistu, mille seisundi võib lugeda rahuldavaks. Teistel kinnistutel on valdavalt kuuseenamusega segamets, kus viimastel aastatel ei ole Keskkonnaameti andmetel raieid tehtud. Puud on kõrgelt laasunud ja umbes 60-aastased. Tegemist on tavalise taludevahelise metsaalaga, mille peamine väärtus on eelkõige maastiku mitmekesistamine ja põlluliikidele varjevõimaluste pakkumine. Valdav osa kaitsealusest tammikust on looduslikult kujunenud kuuseenamusega segamets, kus pole tähelepanuväärseid puid, pigem on see tavaline majandusmets, millel puudub kõrge looduskaitsealine väärtus. Puistuna ei ole selline kooslus haruldane ja selliseid kooslusi leidub mujalgi Eestis. Kaitseala edelapoolset lahustükki läbib rada, mida tõenäoliselt kasutavad ümberkaudsed elanikud. Sellel viitab asjaolu, et rada on hooldatud ja osaliselt niidetud madalmuruseks.

Kaitseala kaitse alt välja arvamise korral nähakse peamise ohuna metsaalal raietegevust. Samas kui

arvestades ala algset moodustamise eesmärki (tammiku kujundamine), on mõningane raietegevus selle eesmärgi saavutamiseks suisa vajalik. Siiski on praktikas teada, et lageraieid tehakse tammikutes väga harva, sest tammikute küpsusvanus jääb vahemikku 150–200 aastat ja pigem neid ei raiuta. Vastavate tunnusliikide olemasolul on tammiku kaitsmine võimalik ka vääriselupaikade kaitse kaudu, kuid eramaadel on see vabatahtlik.

Alal on mõningane lokaalne puhkemajanduslik väärtus, mida selle riikliku kaitse alt välja arvamine ei vähenda ega ohusta. Tegemist on terves ulatuses eramaaga, mida ümberkaudsed elanikud kasutavad tõenäoliselt igapäevaste tegevuste käigus (jalutamine jms) ja metsa kõrvalsaaduste (seened, marjad) korjamiseks. Selliste tegevuste jaoks ei ole vajalik ala riikliku kaitse all hoida. Puhkemajandusliku väärtusega alad võivad, aga ei pea olema kaitsealad.

Ala riikliku kaitse alt välja arvamine ei vähenda ega ohusta eespool nimetatud väärtusi. Neid on võimalik säilitada ka ilma riikliku kaitseta ja seda teeb pigem kohalik kogukond. Samuti on kohalikul omavalitsusel võimalik võtta ala kohaliku kaitse alla.

Ala riikliku kaitse alt väljaarvamise korral kaovad LKS §-st 31 tulenevad piirangud metsade majandamisele, ehitustegevusele, sõidukitega ja maastikusõidukitega sõitmisele, telkimisele, lõkke tegemisele ja rahvaürituse korraldamisele. Edaspidi on neid tegevusi lubatud teha üldise korra alusel.

Arvestades asjaolusid, et kaitsealal ei ole registreeritud ohustatud, haruldasi ja piirkonnale ainuomaseid liike, kooslusi ega elupaigatüüpe, kaitsealal puudub üleriigiline ajaloolis-kultuuriline ja esteetiline väärtus, mida peaks kaitsma riiklikul tasemel, ning kaitseala ei ole arvatud Natura linnu- ega loodusalade hulka, ei ole kaitseala riikliku kaitse all hoidmine vajalik. Tegemist on täies ulatuses eraomanduses oleva taludevahelise metsaalaga. Rapla maakonnaplaneeringus ei ole Matsi-Kärneri tammikut eraldi käsitletud, kuid rohevõrgustiku kaardile on ala edelapoolne lahustükk märgitud kui pargiala. Alal tegutsevate või seal elavate liikide (sh ei ole välistatud ka kaitsealused liigid) kaitse on tagatud looduskaitseaduse isendikaitset reguleerivate sätetega. Samuti tuleb lisada, et kõnealuse ala läheduses on mitu kaitseala (Rabivere maastikukaitseala, Linnuraba looduskaitseala, Hagudi park, Rebase ja Tori tammikud jt), mis pakuvad linnu- ja loomaliikidele mitmekesiseid elupaiku.

Euroopa Liidus elurikkuse strateegia aastani 2030 üheks eesmärgiks on range kaitse alla võtta vähemalt 30% maismaast ja 30% merealast, et kaitsta elurikkuse ja kliimaväärtusega alasid. 2021. a sügiseks ei ole veel täpselt otsustatud, kui palju üks või teine liikmesriik selle eesmärgi saavutamiseks peaks panustama. Eelkõige mõeldakse siin Natura 2000 võrgustikku arvatud alasid ja nende tõhusamat ning tulemuslikumat kaitset. Eestis on nn Natura otsused üldjoontes riiklikul tasemel tehtud ning uusi alasid võetakse juurde vaid juhul kui mõnda praegu Natura 2000 võrgustikku kuuluvat ala laiendatakse. Matsi-Kärneri tammik ei ole arvatud Natura 2000 alade võrgustikku ja seda ei ole kavas ka võrgustikku lisada, kuna alal ei ole registreeritud selliseid liike ja elupaikasid, mis vajaksid riiklikku või üle-Euroopalist kaitsmist. Isegi kui alal inventeeritaks potentsiaalsed laialehised metsad (9020*), oleks tegemist teistest suurematest massiividest eraldiseisva üliväikese killuga, mis ei moodusta teiste aladega sidusat tervikut ning kooslus ei saaks arvestatavaks elupaigatüübiks areneda. Samuti ei ole tegemist põlise suure metsaalaga, mille kaitsele samuti elurikkuse strateegia raames rohkem tähelepanu pööratakse.

3. Menetluse kirjeldus

Keskkonnaamet koostas Matsi-Kärneri tammiku kaitse alt välja arvamise väljatöötamise kavatsuse, mida tutvustati maaomanikele ja teistele huvilistele ajavahemikul 21.05.–10.06.2020. Vastavasisuline teavitustöö ilmus Keskkonnaameti kodulehel ja maaomanikele saadeti kirjad. Väljatöötamise kavatsuse tutvustamiseks toimus ka avalik arutelu (vastava ettepaneku alusel), kus osalesid kohaliku omavalituse esindaja ja üks maaomanik. Koosolekul räägiti Rapla vallavalitsuse esindajale võimalusest võtta ala kohaliku kaitse alla, kuid hiljem Keskkonnaametile saadetud kirjas (registreeritud 09.10.2020 nr 7-4/20/17012 all) märkisid nad, et ei ole sellest huvitatud.

Vabariigi Valitsuse määruse „Matsi-Kärneri tammiku kaitse alt välja arvamise“ avalik väljapanek toimus ajavahemikul 20.07.–01.09.2021. Materjalid olid kättesaadavad Rapla valla veebilehel (www.rapla.kovtp.ee) ja Keskkonnaameti veebilehel (www.keskkonnaamet.ee). Teade materjalide avalikustamise kohta avaldati veebilehel Ametlikud Teadaanded 15.07.2021 (www.ametlikudteadaanded.ee), üleriigilise levikuga ajalehes Õhtuleht 20.07.2021 ja kohalikus ajalehes Raplamaa Sõnumid 21.07.2021. Samuti saadeti teade kõikidele maaomanikele (7) ja huvigruppidele (Erametsaliit ja MTÜ Eesti Metsa Abiks).

Looduskaitseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alt välja arvamise menetluse käigus saadeti kaitsealal paikneva 5 kinnisasja 6 eraomanikule, Rapla vallavalitsusele, MTÜ-le Eesti Metsa Abiks ja Erametsaliidule teade määruse eelnõu avaliku väljapaneku kohta. Kodanikuühendused tegid ettepaneku avaliku arutelu korraldamiseks. 14. oktoobril kell 15 toimus avalik arutelu MS Teamsi keskkonnas, osales 15 inimest. Koosolekul avaldatud arvamused ja ettepanekud on kajastatud protokollis (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis nr 7-4/21/23261 all). Pärast koosolekut esitas oma ettepanekud ja kommentaarid veel Rapla vallavalitsus (lisatud tabelisse).

Määruse eelnõule esitas ettepanekuid 4 keskkonnaühendust (MTÜ Eesti Metsa Abiks, MTÜ Roheline Pärnumaa, Raplamaa Loodushoiu MTÜ ja Päästame Eesti Metsad MTÜ), 6 eraisikut ja Rapla vallavalitsus. Esitatud ettepanekud ja arvamused ning Keskkonnaameti vastused on toodud alljärgnevas tabelis. Keskkonnaamet vastas kõikidele ettepanekutele kirjalikult. Samuti saatis Matsi kinnistu omanik seisukoha, et nemad toetavad jätkuvalt kaitseala kaitse alt välja arvamist.

Ettepaneku/vastuväite esitaja	Ettepanek, küsimus, vastuväide, kommentaar	Keskkonnaameti vastus
<p data-bbox="92 217 449 250">MTÜ Roheline Pärnumaa</p>	<p data-bbox="449 217 1220 347">Mis põhjusel algatas Keskkonnaamet Matsi-Kärneri tammiku kaitse alt välja arvamise menetluse koos avaliku väljapanekuga uuesti? Mille poolest erineb eelmine kaitse alt välja arvamise määruse eelnõu praegu menetluses olevast eelnõust?</p> <p data-bbox="449 834 1220 932">Millal tehti kõnealusel alal muinsuskaitsealuse ohvrikivi juures raie(d)? Kas see toimus metsateatis(t)e alusel. Mis asjaoludel lubas amet seal raiuda?</p> <p data-bbox="449 1321 1220 1408">Kas pärast kaitse alt välja arvamise määruse eelnõu eelmist avalikku väljapanekut on kaitse alt välja arvatava Matsi-Kärneri tammiku alal toimunud veel raieid ja mis asjaoludel?</p>	<p data-bbox="1220 217 2020 802">Eelmine avalik väljapanek, mis toimus ajavahemikul 21.05.-10.06.2020 oli Matsi-Kärneri tammiku riikliku kaitse alt välja arvamise kavatsuse tutvustamine maaomanikele. Tegemist ei olnud määruse eelnõuga. Uuendusena on KeA viimastel aastatel praktiseerinud esimese sammuna VTK koostamist, mis võimaldab maaomanikke ja huvilisi kaasata juba varases otsustusetapis. Keskkonnaminister algatas 18.03.2021 käskkirjaga nr 51 Matsi-Kärneri tammiku riikliku kaitse alt välja arvamise menetluse. 2021. a augustis avalikustati määruse eelnõu ja seletuskiri. Sisuliselt VTK ja määruse eelnõu koos seletuskirjaga teineteisest oluliselt ei erine. Olulisim erinevus seisneb avalikustamise protsessis, kuna määruse eelnõu ja seletuskirja avalikustamine tehakse LKS § 9 lõike 3 järgi, mis tähendab, et kinnisasja omanikule ja kohalikule omavalitsusele ning teistele teadaolevatele huvilistele (nt Erametsaliit, MTÜ Eesti Metsa Abiks) saadetakse vastavasisuline teade tähtsul posti teel või rahvastikuregistris märgitud e-posti aadressil. Teade avaldatakse ka üleriigilise levikuga ajalehes Õhtuleht ja kohalikus ajalehes (antud juhul Raplamaa Sõnumid) ning veebilehel Ametlikud Teadaanded. Samuti on materjalid kättesaadavad Rapla valla ja Keskkonnaameti kodulehel.</p> <p data-bbox="1220 834 2020 1289">Metsateatised esitati Näägo kinnistu eraldistele 2 (lageraie) ja 3 (sanitaarraie) 21. novembril 2019. Mõlemad teatised said lubava otsuse 9. detsembril 2019 metsateatise lisas välja toodud tingimuste ja soovitustega. Muuhulgas oli tingimustes välja toodud, et nii mälestisel kui ka selle kaitsevööndis tuleb ära hoida sügavate roobaste tekkimine ja vajadusel kohtuda enne raie teostamist kohapeal Muinsuskaitseameti esindajaga, et leppida täpsemalt kokku raie ulatus ja viis mälestise kaitsevööndis ning metsa väljaveotee asukoht. Samuti oli soovitustes kirjas, et raietöid mitte teha lindude pesitsusajal 15. märtsis 31. juulini. Keskkonnaametile teadaolevalt tehti raied 2020. a varakevadel (enne aprilli algust) ning raieid tehes rikuti nii kehtestatud reegleid kui ka metsateatises esitatud soovitusi. Selles osas on algatatud süüteomenetlus. Alal puudub LKS alusel kehtestatud kaitse-eeskiri. Seega kehtib seal LKS § 31 järgne piiranguvööndi režiim ning see tähendab, et teatud kitsendustega on võimalik seal metsa majandada.</p> <p data-bbox="1220 1321 2020 1408">Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole Matsi-kärneri tammiku alal peale 2020. a varakevadet raieid teostatud. Samuti ei ole esitatud metsateatisei.</p>

<p>Eelmine avalikustamise voor oli mõeldud maaomanikele. Kas keskkonnaorganisatsioonidel ei ole keskkonnaasjades osalemise õigust? Samuti kas ja mil määral on igaühe õigus tervise- ja heaoluvajadustele vastavale keskkonnale seotud konkreetse piirkonnas kinnisvara omamisega?</p> <p>Kui eelmine ja nüüdne määrus ja seletuskiri on identsed, siis kas Keskkonnaamet ei võtnud mitte ühegi keskkonnaorganisatsiooni ega füüsilise isiku ainsatki seisukohta arvesse? Eelmises avalikustamise voorus esitasid seisukohti küllaltki paljud isikud. Kui Keskkonnaamet keskkonnaasjades osalemiseks õigustatud isikute põhjendatud seisukohti ja vastuväiteid süstemaatiliselt eirab ja Keskkonnaametil on kohe alguses eesmärgiks võetud kavandatud määrus algsel kujul läbi suruda, siis mis funktsioon on niisugusel avalikustamisel ja kuidas on Keskkonnaameti selline tegevus kooskõlas Aarhusi konventsiooniga?</p> <p>Kui palju on 1) Eestis ja 2) Raplamaal looduslikke tammikuid ja tammesegametsi, et ühe niisuguse võib ilma sisulise aruteluta ja kaalumiseteta kaitse alt välja arvata? Kui Keskkonnaamet peab looduslikku tammikut/tammesegapuistut sedavõrd väärtusetuks, et puistul ei ole eluõigust, siis kas minimaalsetki kaitset hävitamise eest väärivad vaid dendropargid?</p> <p>Mis ulatuses ja mis põhjusel lubati piiranguvõõndis sanitaarraiet? Kuidas sai Keskkonnaamet välja anda lageraieloa, mis hõlmas ohvrikivi kaitsevõõndit, kui osal loaga hõlmatud eraldisest on lageraie keelatud?</p>	<p>VTK saadeti kõikidele maaomanikele, keda konkreetne ettepanek puudutas ning kohalikule omavalitsusele. Praktikas selguvad huvigrupid üldjuhul avalikustamise raames ja seetõttu avaldatakse kõik teated alati ka Keskkonnaameti veebilehel, kust on kõigil huvilistel võimalik infot leida. Seetõttu me ei nõustu väitega, et sellisel avalikustamisel puudus keskkonnaorganisatsioonidel osalemise õigus. Seda kinnitab ka asjaolu, et VTK raames laekusid seisukohad ja vastuväited kolmelt keskkonnaühenduselt – MTÜ Eesti Metsa Abiks, Päästame Eesti Metsad MTÜ ja Raplamaa Loodushoiu MTÜ ning ühelt eraisikult. Samuti kajastati teemat kohalikus ajalehes Raplamaa Sõnumid (17.06.2020).</p> <p>VTK avalikustamise käigus tegi MTÜ Eesti Metsa Abiks ettepaneku avaliku arutelu korraldamiseks, mis toimus 29.07.2020 Raplas. Arutelu osales lisaks Keskkonnaametile üks maaomanik ning kohaliku omavalitsuse esindaja. Eelmises avalikustamise voorus esitasid asjast huvitatud keskkonnaühendused oma ettepanekud ja seisukohad. Kõiki esitatud ettepanekuid kaaluti ja neile vastati kirjalikult. Samuti korraldati avalik arutelu. KeA on oma otsuste kujundamisel lähtunud alale koostatud eksperthinnangust, mis ütleb, et ala riikliku kaitse all hoidmine ei ole vajalik.</p> <p>Üle Eesti on 32 tammikut, mis on varasemalt kaitse all olnud või on praegugi. Raplemaal on neid 5. Tamme-enamusega metsaeraldise on üle Eesti umbes 6800 ha. Raplamaale jääb tamme-enamusega eraldise u 470 ha. Eksperthinnangu järgi on tegemist nooremapoelse kuuse-enamusega puistuga, kus osaliselt on tammed välja raiutud. Me ei saa nõustuda väitega, et asja pole kaalutud ja toimunud pole sisulist arutelu.</p> <p>Sanitaarraie puhul oli tegemist kaalutusotsusega. Matsi-Kärneri tammiku puhul on tegemist puistuga, kus kehtib parkide eeskiri. § 7. Tegevus pargis (2) Pargi valitseja nõusolekuta on pargis keelatud: 1) puuvõrade või põõsaste kujundamine ja puittaimestiku raie. Tammiku eesmärgiks on tammed, seega keelati sanitaarraie käigus tammede raiumine ning nende juurte kahjustamine. Metsateatis väljastati tingimustega ning need olid metsateatise lisas välja toodud. Ülevaade esitatud tingimustega saadeti MTÜ-le Roheline Pärnumaa 04.08.2021. a kirjaga nr 2-6/21/346-2). Raie ohvrikivi kaitsevõõndis kooskõlastati Muinsuskaitseametiga. Ohvrikivi ja Kultusekivi ei ole looduskaitsealused objektid, vaid tegemist</p>
--	---

	<p>Millal alustati Keskkonnaameti/Keskkonnainspeksiooni poolt ebaseadusliku raie uurimiseks süüteomenetlus ja kas see menetlus kestab veel?</p>	<p>on muinsuskaitsealuste objektidega ja nende osas annab hinnanguid ja kooskõlasusi Muinsuskaitseamet. Seega kooskõlastati metsateatis Muinsuskaitseametiga 06.12.2020 ja nende esitatud tingimused saadeti MTÜ-le Roheline Pärnumaa 04.08.2021. a kirjaga nr 2-6/21/346-2</p> <p>Antud raie ebaseaduslikkuse uurimiseks alustati järelevalveosakonna Rapla büroos väärtomenetlus 08.12.2020. Seoses suure keskkonnakahju tuvastamisega lõpetati väärtomenetlus 21.05.2021 ning algatati kriminaalmenetlus, mis on hetkel veel käimas.</p>
<p>MTÜ Roheline Pärnumaa MTÜ Päästame Eesti Metsad Raplamaa Loodushoiu MTÜ eraisikud (5)</p>	<p>Korraldada avalik arutelu videosilla kaudu osalemise võimalusega.</p> <p>Liita kaitsealaga 15-20 m kaugusel kaitstavast alast asuv muinsuskaitsealune ohvrikivi, et säilitada kivi ümbrus ja vältida lageraieid.</p> <p>Liita kaitsealaga Matsi kinnistul (katastriüksus 66903:001:0462) paiknevad kaks tammeenamusega eraldist (nr 13 ja 14) nagu see oli algselt kavandatud ja märgitud Rail Balticu trassi koridori asukoha määramise skeemil.</p> <p>Läbi tuleks viia ornitoloogilisi uuringuid ja uurida ka käsitiivalisi.</p> <p>Ei nõustu Matsi-Kärneri tammiku kaitse alt välja arvamisega. Alternatiivina arvata see kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute hulka (nagu Rebase ja Tori tammikud)</p>	<p>Avalik arutelu toimus 14.10.2021.</p> <p>Ei nõustu kaitseala laiendamisega ja ohvrikivi liitmisega kaitsealaga. Ohvrikivi on muinsuskaitsealune objekt, mida kaitstakse Muinsuskaitsealuse alusel. Topeltkaitse ei ole vajalik. Kivi ümbruses toimunud lageraie osas on algatatud süüteomenetlus.</p> <p>Ei nõustu kaitseala laiendamisega Matsi kinnistul eraldistele 13 ja 14, kuna seal ei ole registreeritud selliseid liike ja kooslusi, mis vajaksid riiklikku kaitset. Pelgalt ala suurendamise eesmärgil alasid ei suurendata. Piirangud peavad olema põhjendatud ja vajalikud. Viide algselt kavandatud kaitsealale RB skeemil on vananenud info. Kaardi koostamise juures on kasutatud kihte seisuga 18.05.2016 ja Matsi-Kärneri tammiku kohta pärines info aastast 2010, kui Keskkonnaameti HJR regioonis oli koostamisel VV määruse eelnõu „Rapla maakonna kaitsealuste parkide ja puistute piirid“. Määruse eelnõul puudus ekspertiis ja sellega ei mindud edasi ning protsess jäi pooleli. Esimene ekspertiis telliti aastal 2013, mis ütles muuhulgas, et Matsi-Kärneri edasine kaitse all hoidmine ei ole vajalik.</p> <p>Ala on käsitletud kahes ekspertiisis ja meil pole põhjust kahelda ekspertide pädevuses. Oleme seisukohal, et kui alal leiduks selliseid liike, mis vajaksid tingimata riiklikku kaitset, oleks see info teada. Ala on pigem oluline varje- ja toitumisala avamaastiku liikidele. Käsitiivaliste jaoks ei ole tegemist tüüpilise alaga.</p> <p>Keskkonnaamet on tellinud 2 ekspertiisi (Abner 2013 ja Järve 2019), mis mõlemad ütlevad, et Matsi-Kärneri tammiku edasine kaitse all hoidmine ei ole vajalik, kuid Rebase ja Tori tammikud peaksid ka edaspidi kaitse alla jääma.</p>

	<p>Määruse seletuskirjas esitatud väited ei vasta tõele, ala kaitse alt välja arvamise eelnõu on koostatud ilma selleks vajalikku teavet omamata (ala ei ole hinnanud ökoloog)</p>	<p>Meil ei ole põhjust kahelda ekspertide pädevuses, sest kui nad oleksid leidnud, et Matsi-Kärneri tammik väärisk ka edaspidi riiklikku kaitset, oleks nad seda ka öelnud.</p>
<p>MTÜ Eesti Metsa Abiks</p>	<p>Ekspertiisis, seletuskirjas ja reaalses elus on vastuolud puistute olukorra ja ohustatuse kohta, kuna ekspertiis on kitsalt dendroloogiline, aga alal on laiem ökoloogiline väärtus.</p> <p>Sulev Järve seisukoht tammede ja tammiku seisundi kohta on arusaamatu ja seda ei saa kaitse alt välja arvamise juures aluseks võtta. Kui alal ei ole kaitse all, võidakse seal teha lageraie või raadamine, hakata kaevandama või tegelema kinnisvara arendusega. Metsateistite kooskõlastamine väljaspool kaitstavaid alasid käib automaatselt.</p> <p>Seletuskirjas on looduskaitseaduse § 7 (kaitse jätkamise eeldused) tõlgendatud valesti. Ala ei tohiks kaitse alt välja arvata ainult sellel põhjusel, et ala seisund on halvenenud. Seletuskirjas puudub analüüs selle kohta, miks alal puudub kaitse-eeskiri ja kaitsekorralduskava ning miks on piirid tähistamata.</p> <p>Määruse seletuskirjas toodud põhjendused ei põhine olemasolevale olukorrale ja kaitse alt välja arvamise järgseid ohtusid on alahinnatud. EMA on kohapealse vaatluse käigus tuvastanud, et tammik on</p>	<p>KeA on tellinud ekspertiisid lähtuvalt ala eesmärgist. Nõustume, et iga põllumajandusmaastikus paiknev metsaala on liikidele oluline, kuid see ei tähenda, et ala peaks tingimata olema riikliku kaitse all. Erinevate tegevuste puhul (ka väljaspool kaitstavaid alasid) tuleb arvestada taime-vegetatsiooniperioodi ja loomade-lindude pesitsusaegadega.</p> <p>Meil pole põhjust kahelda eksperdi pädevuses ning kui ta oleks leidnud, et ala väärisk ka edaspidi riiklikku kaitset, oleks ta seda öelnud, olenemata sellest, kas tegemist on ökoloogi või dendroloogiga.</p> <p>LKS järgi on metsade majandamine võimalik ka kaitseala piiranguvööndis, kuhu praeguse korra järgi kuulub ka Matsi-kärneri tammiku kaitseala. Teoreetiliselt kui ala jääks edaspidi kaitse alla, oleks seal maksimaalselt võimalik piiranguvööndi režiim, kuna puuduvad sellised väärtused, mis vajaksid rangemat kaitset. Raie ei ole ka kaitsealal välistatud. Raadamine eeldab vastava alusdokumendi olemasolu ja selle vajadus peab olema põhjendatud.</p> <p>KeA on eelduste hindamisel (viide §-le 7) lähtunud eksperthinnangutest ehk kui alal ei ole kaitse alla võtmiseks eeldusi, siis ei oleks sellel eeldusi ka kaitse jätkamiseks. Väärtusi tuleb kaitsta seal, kus need on tuvastatud, sest iga seatud kitsendus peab olema põhjendatud.</p> <p>Kuigi seletuskirjas on öeldud, et ala seisund on halvenenud, ei ole see kindlasti ainsaks põhjuseks ala kaitse alt välja arvamisel. Korduvalt on selgitatud, et alal puuduvad sellised väärtused, mis vajaksid tingimata riiklikku kaitset. Seletuskirjas ei esitata analüüsi selle kohta, miks alal puudub kaitse-eeskiri või kaitsekorralduskava. Kõikidel kaitsealadel, mis kunagi on kaitse alla võetud, on olemas tollel hetkel kehtinud seaduste järgne kaitse-eeskiri, kuid LKS § 91 lõike 1 järgi jääb see kehtima uue eeskirja kehtestamiseni või kaitse kehtetuks tunnistamiseni, kuid mitte kauemaks kui 1. mai 2023. Kuna alal ei ole kehtiva LKS järgset eeskirja, ei ole sellel ka kaitsekorralduskava, kuid viimane ei ole LKS § 25 lõike 1 järgi kohustuslik. Nõustume, et ala on tähistamata, kuid see pole kindlasti kaitse alt välja arvamise juures oluline.</p> <p>Nõustume, et nii kohapealset olukorda hinnates, kui ka metsaregistri andmetel tuginedes on alal ja osaliselt ka väljaspool kaitstavat ala osaliselt kujundatud tammik. Seda on teinud maaomanik. See on positiivne näide</p>

	<p>kujundatud rohkem kui poolel kaitsealal ja see on nähtav ka metsaregistris. Samuti on tammik kujundatud Matsi kinnistu eraldistel 13 ja 14.</p> <p>Jääb arusaamatuks, millisele inventuurile tuginedes on seletuskirjas öeldud, et tegemist on taludevahelise metsasaluga, kus kasvavad Eestis laialt levinud ja vastavale kooslusele omased liigid, mille riikliku kaitse all hoidmine ei ole vajalik.</p> <p>Ei nõustu seletuskirjas tooduga, et puistuna ei ole selline kooslus haruldane ja selliseid kooslusi leidub mujalgi, kuna tammikud on Eestis vähelevinud.</p> <p>Ei nõustu sellega, et väljaspool kaitseala oleval alal oleks tagatud puhkeväärtuste, kuna maaomanikud võivad metsa maha võtta. Samuti võivad nad jätta metsarajad hooldamata ja seejärel metsas liikumise keelata. Ei saa välistada ka kinnisvara arendamist või maanteede ehitust.</p> <p>Ala peab olema kaitse all, kuna muidu võidakse see kohe maha võtta. Kaitsealuse maa osas saab maaomanik taotleda loodushoiutoetusi ja maamaks on poole väiksem. Edaspidi on lootust, et piirangute eest hakatakse maksma õiglast kompensatsiooni.</p>	<p>sellest, kuidas maaomanikud suudavad oma maid hooldada, tuues välja alal esinevad väärtused.</p> <p>KeA on tuginenud Sulev Järve 2019. a koostatud ja Olev Abneri 2013. a koostatud ekspertiisidele. Samuti oleme teinud kohapealseid vaatlusi ning analüüsinud muud olemasolevat infot (metsaregister, keskkonnaregister).</p> <p>Oleme nõus, et tammikuid on maastikus vähe, kuid pelgalt see ei ole põhjuseks, miks need tuleks kaitse alla võtta. Tamm ei ole Eestis kaitsealune liik ja lisaks puuduvad alal sellised väärtused, mis vajaksid riiklikku kaitset. Kõnealune puistu on pigem tamme-enamusega puistu, mitte nn puhas tammik ning see on suurematest metsa-aladest eraldi olev ala.</p> <p>Tegemist on eramaadel asuva kaitsealaga, mistõttu ei saa seda kuidagi võrdsustada suurte kaitsealadega, kus lisaks looduskaitsele väärtustele on eesmärk tagada puhkeväärtuste säilimine. Paljudel kaitsealadel on loodud suurepärased puhkevõimalused (rajad, puhkekohad) koos vajaliku taristuga, üldjuhul on need riigimaadel. Nõustume, et kaitstavatel objektidel peab olema ligipääs päikesetõusust kuni loojanguni, aga ei enam. Ala pindala on 3,9 ha ja tegemist on põllumajandusmaastikust ümbritsetud metsaalaga. KeA hinnangul ei ole see kindlasti selline ala, mida kasutaksid juhuslikud matkajad ja puhkajad kaugemalt. Tegemist on taludevahelise metsatukaga, mida tõenäoliselt kasutavad ümberkaudsed elanikud ühest talust teise jalgsi liikumiseks. Maaomanikul on mõjuvatel põhjustel õigus oma kinnistul liikumist piirata ning see, kas kinnistu on kaitsealal või mitte, ei ole siin määravaks. Kaitseala kaitsekord ei võimalda maaomanikele seada selliseid kohustusi, mis keelaksid tal piirata oma maal liikumist. Kinnisvara arendamine ja maanteede ehitamine eeldavad suuremaid projekte ja kooskõlastusi.</p> <p>KeA ei nõustu, et väljaarvamine võrdub kohe lageraie. Oleme ka varasemalt selgitanud, et looduse kaitsmise juures ei tohiks alahinnata maaomanikku kui tema kinnistul asuvate väärtuste esmast kaitsjat. Loodushoiutoetusi makstakse aladel, kus on inventeeritud Natura 2000 poollooduslikud kooslused, Matsi-Kärneri tammiku kaitsealal selliseid kooslusi ei ole. Maamaksusoodustus on piiranguvõõndis 50%</p>
--	--	--

	<p>Erinevad läheduses kavandatavad objektid (Rail Balticu raudtee, Tallinn-Rapla maantee, võimalik turbatootmine Hagudi rabas) kahjustavad looduskeskkonda, mida Matsi-Kärneri tammiku kaitseala jätkuv kaitse all hoidmine aitaks leevendada. Kaitstavad alad peavad olema lähestikku ja väiksemate alade kaudu omavahel seotud.</p> <p>Ala säilitada edaspidi kas kaitsealana või kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute hulgas, üksikobjektina või liites selle mõne teise kaitstava alaga. Liita kaitsealaga Matsi kinnistul (katastriüksus 66903:001:0462) tammeenamusega eraldised (nr 13 ja 14).</p>	<p>maksumäärast. Matsi-Kärneri kaitseala suurus on 3,9 ha ja kaitse alt välja arvamisel on maamaksuga seonduvad muutused väga marginaalsed (kogu kaitseala kohta alla 5 euro). KeM pressiteate (28.09.2021) järgi on 2022. a riigieelarvesse arvestatud vahendid looduskaitsete piirangute hüvitamiseks kaitsealade piiranguvööndide metsaaladel väljaspool Natura 2000 alasid. Samas pole veel teada, kas see hõlmab ainult püsielupaikade piiranguvööndeid või ka kaitsealasid.</p> <p>Alasid kaitstakse eelkõige neil leiduvate väärtuste põhiselt ning seal kus väärtused esinevad. Arvestades ala suurust (3,9 ha), vanust (50-60 aastat) ja asukohta (metsatukk põllumajandusmaastikus), on siiski tegemist alaga, millel ei ole kõrget looduskaitset väärtust ning see ei suureneks ka aja jooksul. Eelkõige ongi takistuseks ala väiksus ja ümbritsevalt maastikult tulev tugev servaeft, mis mõjutab ala mikrokliimat, valgustingimusi jne.</p> <p>Sellele ettepanekule on vastatud VTK avalikustamise järgselt (28.07.2020)</p>
Eraisik E.H. (3 pöördumist)	<p>Korraldada avalik arutelu videosilla vahendusel.</p> <p>Vastavalt Euroopa Liidu elurikkuse strateegiale on vajalik suurendada kaitse alla oleva ala hulka. Raplamaal on juba niigi riikliku kaitse alt välja arvatud hulgaliselt lodusobjekte (puistud, pargid, üksikpuud), mis on nimetatud strateegiaga vastuolus. Matsi-Kärneri tammiku kaitseala kaitse alt välja arvamine üksnes suurendab nimetatud vastuolu.</p> <p>Elurikkuse strateegia üheks eesmärgiks on laiendada Natura 2000 alasid. Järelikult on strateegial ka muid eesmärke ning kirjas esitatud vastuväide on ebapiisav.</p>	<p>Avalik arutelu toimus 14.11.2021.</p> <p>Elurikkuse strateegia üheks eesmärgiks on laiendada Euroopa Liidus olemasolevaid Natura 2000 alasid, kaitstes rangelt väga suure elurikkuse ja suure kliimaväärtusega alasid. Eesti territooriumist on kaitstavate lodusobjektidega kaetud veidi üle 19% maismaast ja sellest Natura 2000 võrgustikku on arvatud veidi üle 17%. Eestis on nn Natura otsused üldjoontes riiklikul tasemel tehtud ning uusi alasid võetakse juurde vaid juhul, kui mõnda praegu Natura 2000 võrgustikku kuuluvat ala laiendatakse. Matsi-Kärneri tammik ei ole avatud Natura 2000 võrgustikku ning seda ei ole kavas võrgustikku ka lisada, kuna alal puuduvad sellised liigid ja kooslused, mis tingimata vajaksid riikliku või üle-Euroopalise kaitse alla võtmist. Eestis on eesmärk keskenduda metsaelupaikade ja liikide kaitsele teistel kaitsealadel.</p> <p>Raplamaal ei ole kaitse alt välja arvatud ühtegi Natura 2000 võrgustikku kuuluvat loodusobjekti. Viimase määrusega (VV määrus nr 24, 24.04.2020) arvati kaitse alt välja 12 üksikobjekti, mis olid minetanud oma looduskaitsete väärtuse või olid hävinud.</p> <p>Nõustume, et strateegia ainsaks eesmärgiks ei ole ainult Natura võrgustiku laiendamine, vaid see hõlmab kogu EL hõlmava suurema kaitsealade</p>

	<p>Mitu puistut on Raplamaal riikliku kaitse all? Mitmel juhul on vastulaused rahuldatud ning objekt on jäänud riikliku kaitse alt välja arvamata? Palun esitada andmed viimase kahe aasta kohta vabariiklikus ulatuses.</p>	<p>võrgustiku loomist, olemasolevate alade laiendamist, looduse taastamise kava käivitamist, meetmete kehtestamist ülemaailmse elurikkuse probleemi lahendamiseks jne. Antud juhul tõime oma eelmises kirjas välja, et elurikkus strateegia üheks eesmärgiks on laiendada Euroopa Liidus olemasolevaid Natura 2000 alasid, kaitstes rangelt väga suure elurikkuse ja kliimaväärtusega alasid. Matsi-Kärneri tammik ei ole arvatud Natura 2000 võrgustikku. Tegemist siseriikliku kaitse all oleva alaga.</p> <p>Rapla maakonnas on seisuga 01.10.2021 kaitse all 27 objekti, mille tüübiks on märgitud „park, arboreetum või puistu“.</p> <p>Aastatel 2019-2021 on KeA dokumendihaldussüsteemi andmetel toimunud 13 erinevat menetlust seoses kaitsealuste objektide (pargid, puistud, kaitsealused üksikobjektid jms) riikliku kaitse alt välja arvamiseiga. Nende menetlustega on kokku seotud 109 objekti. Erinevate avalikustamiste käigus on esitatud 14 ettepanekut, millest 3 puhul on KeA otsustanud menetlusest välja võtmise kasuks, kas siis kaitse jätkamise või täiendavate uuringute teostamiseks. Otsuse muutmise aluseks on uue olulise info laekumine. Nt Valgamaal laekus avalikustamise käigus info, et Malluste männikute alalt on leitud II kaitsekategooria liigi männisinelase elupaik. Männisinelase kaitseks on plaanis moodustada looduskaitseala pindalaga 73,7 ha, kaitseala asub riigimaal.</p>
<p>Eraisik T.S.</p>	<p>Matsi-Kärneri tammik peaks kaitse all olema samas ulatuses nagu on märgitud kirjas viidatud kaardil (Rapla maakonnaplaneeringu Rail Balticu trassi koridor). Sobiv kaitstava ala vorm on kas kaitseala, kaitsealune park, arboreetum ja puistu, üksikobjekt või liitmine mõne olemasoleva kaitstava alaga.</p> <p>Ala peaks olema kaitse all, kuna tamme- ja tamme-segapuistud on Rapla maakonnas ja ka laiemalt vähelevinud ja nende kaitsmine on oluline. Ala ohustab lageraie. Tamme-enamusega metsaosa võiks kuuluda elupaigatüüpi vanad laialehised metsad (9020*).</p>	<p>Kirjas viidatud kaardi koostamise juures on kasutatud kihte seisuga 18.05.2016 ja Matsi-Kärneri tammiku kohta pärines info aastast 2010, kui Keskkonnaameti HJR regioonis oli koostamisel VV määruse eelnõu „Rapla maakonna kaitsealuste parkide ja puistute piirid“. Määruse eelnõul puudus ekspertiis ja sellega ei mindud edasi ning protsess jäi pooleli. Esimene ekspertiis telliti aastal 2013, mis ütles muuhulgas, et Matsi-Kärneri edasine kaitse all hoidmine ei ole vajalik.</p> <p>Kodanikule on varasemalt (19.08.2020 nr 7-16/20/9898-7) selgitatud, miks ei peeta põhjendatuks Matsi-Kärneri tammiku kaitseala laiendamist. KeA järgib põhimõtet, et kõik seatavad piirangud peavad olema põhjendatud, vajalikud ja kohased. Pelgalt ala suurendamise eesmärgil ühtegi kaitseala ei laiendata.</p> <p>KeA on jätkuvalt seisukohal, et riikliku kaitse alt välja arvamise ei võrdu lageraiega. Nõustume, et tamme- ja tamme-segapuistud vajavad väärtuste säilitamiseks teadlikku majandamist, kuid siinkohal ei tohiks alahinnata ja mitte usaldada ka maaomanikku. Pigem on oluline edaspidi panustada</p>

		<p>maaomanike teadlikkuse tõstmisele, et osataks oma metsi heaperemehelikult majandada.</p> <p>Matsi-Kärneri tammik ei ole lisatud Natura 2000 võrgustikku. Alal ei ole teadaolevalt registreeritud kaitsealuseid liike ja Natura 2000 võrgustiku raames kaitstavaid elupaigatüüpe. Eelkõige on ala puhul tegemist põldude vahel asuva väikse metsatükiga, millel ei ole kõrget looduskaitselist väärtust. Eelkõige pakub see varjevõimalusi seda ümbritseval avatud maastiku elavatele ja toituvatele liikidele. Nõustume, et ala võiks aastakümnete pärast kuuluda elupaigatüüpi 9020*, kuid siis on selle puhul tegemist üksiku teistest suurematest massiividest eraldioleva killuga. Praktikas tagatakse Natura elupaikade kaitse Natura 2000 võrgustiku aladel ning seal, kus elupaigad on laiema levikuga. Samuti vaadatakse seda, mis väärtushinnang on elupaigatüübil ja kas selle kaitmine on anutum juhul põhjendatud. Eramadel ei seata üldjuhul piiranguid nn potentsiaalsetele elupaikadele ehk aladele, mis võivad elupaigaks kujuneda alles aastakümnete pärast. Matsi-Kärneri tammik ei ole arvatud Natura 2000 võrgustikku ja seda ei ole ka plaanis teha.</p>
	Alal leidub kaitsealustest liikidest pruunikas pesajuur ning kaitsealuseid liike võib veelgi olla.	Pruunika pesajuure osas on KeA vastanud 16.06.2020 kirjaga nr 7-16/20/9898-2. Alal ei ole täiendavaid inventuure läbi viidud.
Rapla vallavalitsus	<p>Teevad ettepaneku jätta Matsi-Kärneri tammik riikliku kaitse alla:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matsi-Kärneri puistu on suhteliselt noor ning tammiku kujunemiseks on vaja teha hooldusraieid. 2. Arvestades riigi poolt planeeritud suuri taristuobjekte, mis läbivad Kuku küla ja Hagudi piirkonda, tasakaalustaks kaitse all olev loodusobjekt tekitatud kahju loodusele. 3. Kohalikud Hagudi aleviku inimesed on 18.10.2021 esitanud esialgse ettepaneku Rapla vallavalitsusele sooviga kaitsta Hagudi raba. Selles rõhutatakse Matsi-Kärneri tammiku olulisust ning ühtse terviku kujunemisel peab hindama kõiki ümbritsevaid väärtusi. 4. Puuduvad täiendavad ekspertarvamused tammiku kui looduskeskkonna kohta 5. Rapla valla kehtivas üldplaneeringus aastani 2025 on märgitud Matsi-Kärneri tammiku ala „kaitstav“ (säilitatav) metsamaa“, mis peaks ka edaspidi nii jääma. 6. Kohalik kogukond ei taha, et Matsi-Kärneri tammik arvataks riikliku kaitse alt välja. 	<p>Keskonnaamet on oma praeguse otsuse puhul lähtunud kahes ekspertarvamusest, mis mõlemad ütlevad, et Matsi-Kärneri tammiku kaitmine riiklikul tasandil ei ole põhjendatud. Keskonnaametil ei ole põhjust kahelda ekspertide pädevuses ja nende antud hinnangutes.</p> <p>Hooldustöid puistu kujundamiseks saab teha ka väljapool kaitseala ning seda on maaomanik juba ka praegu teinud.</p> <p>Keskonnaameti praegune otsus ei ole kuidagi seotud suurte üleriigiliste taristuprojektidega. Kohalikul omavalitsusel on võimalik samuti oma piirkonna alased kohalikul tasemel kaitsta ning selle kohta on praeguseks ka mujalt Eestist tuua positiivseid näiteid (Nt Ess-soo maastikukaitseala, Lustimäe puhkeala, Rehatse maastikukaitseala jne).</p> <p>Üldplaneeringus märgitud „kaitstav (säilitatav) metsamaa“ ala säilitamine on KOV otsus, kuna ÜP või DP alusel võetakse alased kaitse alla volikogu otsusega.</p>
MTÜ Eesti Metsa Abiks (pöördumine avaliku arutelu järgselt)	1. Alal peaks olema looduskaitseline ekspertiis, mis peab sisaldama ka ornitoloogilist lähenemist ja käsitiivaliste uurimist. Mis on põhjendus, et alal ei leita väärtust või tulevikupotentsiaali?	1. Keskonnaamet on lähtunud kahest ekspertiisist (Abner, 2013 ja Järve 2019), mis mõlemad leiavad, et ala kaitmine riiklikul tasemel ei ole põhjendatud. Keskonnaametil ei ole põhjust nendes ekspertiisides

	<p>2. Mismoodi on juhtunud, et 4,7 ha maast on saanud 4,0 ha maad? Kas 1992. a kaardid puuduvad? Kas see mõõtmise erinevus saab tõesti olla nii suur? Antud küsimuse osas oleks vaja võrrelda kaarte ja tekste, et selgitada välja, milline ala on kaitse alt välja arvestatud või oli tehtud mõõtmisviga.</p> <p>3. Kas Keskkonnaamet on uurinud, kui palju on Eestis tammikuid ning kui palju on neid Rapla ja Harju maakonnas. Kui palju on Eestis eri vanuseklassides olevaid tammikuid protsendiliselt metsamaa kohta? Kui palju on selliseid ligi 60-aastaseid tammikuid veel Eestis? Leiate, et need andmed võiksid kajastuda seletuskirjas. Samuti küsite, et kas teiste tammikute kaitse on Eestis tagatud ja kuidas on tammikute pindala muutunud viimasel aastasajal. Kas selliseid hinnanguid on tehtud?</p>	<p>kahelda. Nõustume, et iga metsaala on ornitoloogiliselt oluline, kuid nagu varasemalt selgitatud, ei sõltu lindude pesitsemine kaitsealast. Matsi Kärneri tammik on väikse pindalaga põldudest ümbritsetud metsatukk, pakkudes eelkõige varjevõimalusi avamaastiku liikidele. Käsitivaliste osas on juba varasemalt selgitanud, et ala ei ole neile tüüpiline elupaik. Nagu ka avalikul arutelul selgitati, ei tellita erinevaid inventuure lihtsalt inventuuri pärast. Iga inventuuri tellimisele eelneb analüüs, mida sellega soovitakse välja selgitada või teada saada. Samuti eelneb igale inventuurile või uuringule ka kameraalne töö, mille käigus koondatakse seni teadaolev info. Riikliku kaitse alla võetakse üldiselt sellised alad, mis paistavad teiste seast kuidagi eriliselt silma, seal on kaitsealuste liikide leiukohad või sellised elupaigad, mis pakuvad mitmekesiseid võimalusi erinevatele liikidele ja kooslustele. Matsi Kärneri tammiku peamine ülesanne on varjevõimaluste pakkumine ümberkaudsetele avamaastiku liikidele. Ala on juba varasemalt rikutud elektriliini rajamisega, mille käigus raiuti liinikoridor läbi puistu. Samuti on ala ka varasemalt majandatud.</p> <p>2. Nagu avalikul arutelul selgitati, siis jah 1992. a määruse juures kaardid puuduvad. Samuti puudub vastavas määruses ka viide, et kaardid oleksid olnud määruse lahutamatuks lisaks. Võrreldes maa-ameti ajalooliste kaartide rakenduses 1994. a põhikaarti, kus kaitsealade piirid on kantud põhikaardile ja praegu kehtivate kaitseala piiridega kaarti, siis need ei erine. See on hetkel ainus teadaolev võrdlusmaterjal kaitseala moodustamise algusaegsete kaartidega.</p> <p>3. Erinevaid statistilisi andmeid puistute koosseisu, tagavara ja muude andmete kohta leiab Keskkonnaagentuuri kodulehelt https://keskkonnaagentuur.ee/keskkonnaagentuuri-tegevusvaldkonnad/mets/valjaanded-ulevaated, kus muuhulgas on ülevaatlilikud andmed metsainventeerimisest Eestis. Kui sellised statistilised analüüsid on juba olemas, ei pea KeA vajalikuks veel eraldi analüüside tegemist. Matsi-Kärneri tammiku kaitseala kaitse alt välja arvamise määruse eelnõu seletuskirja ei ole selliseid statistilisi analüüse lisatud. Leiate, et selle info lisamine ei ole vajalik, kuna see ei anna lisandväärtust, mille tulemusel otsus muutuks.</p> <p>Keskkonnaregistri järgi (seisuga november 2021) on Eestis kaitse all ligikaudu 30 tammikut. Täpset arvu on keeruline välja tuua, kuna lisaks nendele puistutele, mis on registrisse kantud nimelaiendiga „tammik“, on paljudel suurtel Natura 2000 võrgustikku arvatud kaitsealadel üheks kaitse-eesmärgiks elupaigatüüp vanad laialehised metsad (9020*) ning nende hulgas on samuti palju tamme-enamusega puistuid. Mitmed</p>
--	--	--

	<p>4. Miks Keskkonnaamet arvab, et tamme võra on liiga väike ning millele selle hinnangu andmisel tuginetakse? Miks vaadatakse kitsalt dendroloogilisest vaatenurgast samas kui metsades peavadki tammedel olema pikemad tüved ja kitsam võra, mis tuleneb teiste puude lähedusest.</p> <p>5. Kaitsealal ei ole tehtud kaitsekorralduslikku inventuuri, ei ole välja selgitatud, mida oleks vaja, et kaitse-eesmärgid oleksid paremini täidetud. Jääb mulje, et Keskkonnaamet ei ole jätkuva kaitse jaoks midagi teinud.</p> <p>6. Igas maakonnas ja vallas, samuti asulate ümber on oluline, et seal oleks looduslikud alad, mitmekülsus, erinevus, mis mõjub hästi vaimsele tervisele.</p>	<p>varasemalt tammikuna kaitse all olnud puistud on liidetud kaitsealade koosseisu, kuna enamasti on tegemist olnud topeltkaitsega aladega. Samuti on tamm üheks vanades mõisaparkides leiduvatest puudest ja pargid on teiste hulgas kaitseala eritüübina kaitstud objektid ning parkide koosseisus on kaitse alla ka hulgaliselt tammesid. Veel võib välja tuua algatuse 100 tamme pargid, mille raames istutati Eesti 100. sünnipäevaks rohkem kui 30 tammeparki, -salu või -alleed. See näitab, et tammesid väärtustatakse ning võimalusel rajatakse juurde uusi puistuid.</p> <p>Seletuskirjades esitatakse konkreetset ala puudutav info. Analüüs tammikute olemuse, pindalade, tagavarade jms kohta on üldisem ja ei puuduta konkreetset Matsi-Kärneri tammiku kaitseala ning selle teadaolevaid väärtusi.</p> <p>4. Nagu varasemalt korduvalt selgitatud, on otsuse puhul lähtutud kahest eksperthinnangust – Abner 2013 ja Järve 2019, mis on hinnanud ala väärtust lähtuvalt selle esialgselt kaitse alla võtmise eesmärgist.</p> <p>5. Alale ei ole koostatud looduskaitsealade järgset kaitse-eeskirja, kuna kehtiva looduskaitsealade vastuvõtmisel hakati eelkõige uuendama kaitse-eeskirja nendel aladel, mis on arvatud Natura 2000 võrgustikku. Selliseid alasid on Eestis ligikaudu 15 000 km². Need alad olid ja on ka praegu <u>prioriteetsemad</u> nii eeskirjade ja kaitsekorralduskavade koostamisel kui ka erinevate kaitsekorralduslike tööde planeerimisel ja korraldamisel. See on ka kindlasti üheks põhjuseks, miks on Matsi-Kärneri tammiku kaitseala jäänud tähelepanuta.</p> <p>6. Nõustume, et looduslike alade olemasolu asulate ümbruses on oluline, aga kas kõik sellised alad peaksid olema riikliku kaitse all, ei ole kindlasti oluline. Riiklik kaitse ei tähenda kindlasti seda, et need alad oleksid kuidagi väärtuslikumad või mõjuksid paremini vaimsele tervisele. Eestis populaarsed puhkealad ei ole samuti kõik looduskaitse all. Hagudi ümbruses on ka praegu mitmeid looduslike alasid, mis ei ole senini looduskaitse all olnud ning nende riikliku kaitse alla võtmist ei kavandata ka tulevikus. Vaatamata sellele lisavad need alad piirkonnale mitmekesisust. Võrreldes Matsi-Kärneri tammiku kaitseala lähemat ümbrust 1990. aastate keskpaiga kaartidega, siis ei ole suuremate looduslike massiivide osas väga suuri muudatusi toimunud. Pigem on suurenenud sellise ala osakaal, mis varasemalt oli hooldatud, kuid viimastel aastatel enam mitte.</p>
--	--	--

	<p>7. Antud kaitsealal on olemas kultuuriline ja traditsiooniline väärtus, kuna samas metsas asuvad muinsuskaitsealused kivid. Selline metsatukk on aineseks muinasjuttudele, erinevatele rahvajuttudele jne.</p> <p>8. Kas kaitseala kaotamine on elurikkus strateegiaga kooskõlas?</p> <p>9. Kaitseala kõrval asuv ohvrikivi ja selle kaitsevöönd tuleks liita kaitsealaga. Üheks oluliseks argumendiks on ka see, et kivi ümber on tehtud lageraie, samas kui kaitsealal ei ole tehtud nii intensiivset raiet.</p>	<p>7. Nagu ka avalikul arutelul selgitati, siis ohvrikivi ja lohukivi on juba praegu muinsuskaitse all ja nende eraldi looduskaitse alla võtmine ei ole vajalik. Pigem püütakse vältida topeltkaitset, kuna see ei lisa aladele või objektidele lisaväärtust. Samuti selgitati koosolekul, et kultuuriväärtuste kaitse on üheks eesmärgiks rahvusparkides. Eestis on 6 rahvusparki ja nende pindalad, väärtused ja kaitse-eesmärgid ei ole Matsi-Kärneri tammiku kaitsealaga mitte kuidagi võrreldavad. Muinasjuttude, rahvajuttude ja üleüldiselt folkloori teke ei ole sõltuv sellest, kas ala on kaitse all või mitte. Erinevad pärimused tekivad siiski seal, kus on selleks aineks, kuid nn harilik pärimus (ka vaimne kultuur) võib üldtunnustatud tuumikfolkloori kõrval eksisteerida väga edukalt igal pool. See on meie igapäevane elu, suhtlemine oma naabrite ja kogukonnaga erinevates situatsioonides jne. Kõige selle juures ei ole oluline, kas ala või piirkond, kus igapäevane elu toimub, oleks riikliku kaitse all või mitte.</p> <p>8. Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2030 üheks eesmärgiks on, et 2030. aastaks oleks Euroopa Liidus range kaitse all 30% maismaast ja 30% merest. See tähendab üle-Euroopalist eesmärki ning <u>eelkõige räägitakse selle eesmärgi saavutamise juures Natura 2000 võrgustikku arvatud aladest</u>. Samas ei ole praeguseks veel konkreetselt kokku lepitud iga riigi panust selle eesmärgi saavutamisel. Matsi-Kärneri tammik ei ole arvatud üle-Euroopaliselt Natura alade võrgustikku ja Eestil ei ole kavas seda sinna ka lisada. Kindlasti ei tähenda see, et väljaspool Natura 2000 võrgustikku olevad kaitsealad oleksid ebaolulised, kuid konkreetsel juhul arvestades Matsi-Kärneri tammiku kaitseala suurust ja teadaolevaid väärtusi, ei saa seda kõrvutada suurte kaitsealadega (ka nendega, mis ei kuulu Natura 2000 võrgustikku), kus liikidel ja elupaikadel on võimalik laieneda/levida ning areneda. Matsi-Kärneri tammik on tugevalt mõjutatud ümbritsevast ning isegi kui seal inventeeritaks potentsiaalsed loodusdirektiivi elupaigatüübid (näiteks vanad laialehised metsad), oleks see teistest suurtest aladest niivõrd eraldatud ja erinevate alade vahel ei tekiks sidusust. Samuti ei ole selle ala puhul tegemist põlise suure metsaalaga, mille kaitsele elurikkuse strateegia raames rohkem tähelepanu pööratakse.</p> <p>9. Oleme samale ettepanekule juba varasemalt vastanud ja selles osas ei ole seisukoht muutunud. Kõnealune raie ohvrikivi ümbruses ei olnud sõltuv kaitsevööndist. Metsateatise väljastamisel esitati ka tingimused ja soovitusel, mida raie tegija aga eiras. Seega leiame, et tõenäoliselt oleks kehtestatud reegleid rikutud ka siis, kui alal oleks olnud topeltkaitse.</p>
--	---	--

	<p>10. Kohalik omavalitsus ja kohalikud inimesed on looduskaitseala kaotamise vastu. Kohalikul omavalitsusel ei ole kindlust, et nad saaksid selle ala kaitse alla võtta, kui maaomanikud nõus ei ole. Kohalikel omavalitsustel ei ole võimalik hüvitada piirangutest tulenevat saamatajäänud tulu. Omanikud ei ole seni saanud kompensatsiooni, aga see kord muutub.</p> <p>11. Keskkonnaamet ei saanud MTÜ-le Eesti Metsa Abiks koosoleku kutset. Samuti ei olnud Keskkonnaameti kodulehel seda infot veel nädal enne koosolekut. See ilmus sinna hiljem ja oli muu info vahel (Matsi-Kärneri kaitseala teemat ei tõstetud esimeseks).</p>	<p>10. Kohalikul omavalitsusel (KOV) on tulenevalt seadustest erinevaid võimalusi ala kaitsmiseks (kohaliku kaitse alla võtmine) või säilitamiseks (erinevad alaga seotud planeeringud kooskõlastab KOV). Samuti saab KOV ala eraldi väärtustada, lisades selle üldplaneeringu kaardil rohelade võrgustikku.</p> <p>Kehtiva kaitsekorra järgi on maaomanikule ainus kompensatsioon maamaksu soodustus, mis ala suurust arvestades on väga marginaalne. Praegu teadaoleva info järgi hakatakse järgmisest aastast maaomanike avalduste põhjal neile toetusi maksma ka väljaspool Natura 2000 võrgustikku jäävatel looduskaitsealustel maadel.</p> <p>11. Inimliku eksituse tõttu ei saanud KeA MTÜ-le Eesti Metsa Abiks eraldi koosoleku kutset. Avaliku arutelu teade ja link aruteluga liitumiseks lisati Keskkonnaameti kodulehele 11. oktoobril, koosolek toimus 14. oktoobril. Vaatamata eksimusele oli positiivne siiski näha, et MTÜ Eesti Metsa Abiks oli koosolekul esindatud.</p> <p>Segaseks jääb väide „Matsi-Kärneri kaitseala teemat ei tõstetud esimeseks“. Keskkonnaameti kodulehel on iga pooleli oleva kaitseala kaitse-eeskirja menetluse kohta eraldi leht ning neid ei tõsteta kuidagi ringi vastavalt info lisamise kuupäevale. Järgitakse põhimõtet, et hiljem lisatud teated on eespool Viimati lisati Matsi-Kärneri tammikuga seotud menetluse lehele 14.10 toimunud koosoleku protokoll.</p>
<p>OÜ Pikavere-Pikkjärve Põllud ja Metsad (Matsi kinnistu)</p>	<p>Omanik toetab Keskkonnaameti seisukohta kinnistu kaitse alt välja arvata, kuna kinnistul puudub kaitsealune kooslus</p>	
<p>MTÜ Roheline Pärnumaa, sama kiri ka eraisik T. S.</p>	<p>MTÜ Roheline Pärnumaa esitas 29.08.2021 Matsi-Kärneri kaitstava ala laiendamise ettepaneku. KeA käsitles seda oma 24.09.2021 saadetud vastuskirjas väga põgusalt, leides et laiendada ei ole vaja (samamoodi, nagu Keskkonnaameti paar ametnikku väidavad juba pikemat aega ning ilma asjakohaste inventuuride ja hinnangute läbiviimiseta, et Matsi-Kärneri tammik ei vääri riiklikku kaitset). Siiski tuleb kaitseala laiendamise ettepanekut menetleda kooskõlas looduskaitseaduse (LKS) §-dega 8-13 hoolimata Keskkonnaameti ametnike isiklikest arvamustest ja võimalikest antipaatiatest kaitseala vastu. Kuna konkreetse kaitseala laiendamise menetluse käigu kohta teavet antud ei ole, küsib MTÜ Roheline Pärnumaa käesolevaga Keskkonnaametilt ja Keskkonnaministeeriumilt nimetatud menetluse ajakava.</p> <p>Kahtlustades, et Keskkonnaministeerium ei ole oma allasutuselt Keskkonnaametilt Matsi-Kärneri kaitseala laiendamise ettepanekut mingil põhjusel saanud, edastab MTÜ Roheline Pärnumaa 29.08.2021</p>	<p>Mõlemale kirjasaatjale selgitatud, et kuna menetluse materjale ei ole veel Keskkonnaministeeriumile esitatud, siis ei ole sinna jõudnud ka ettepanekud Matsi-Kärneri tammiku kaitseala laiendamise kohta. Keskkonnaamet on ettepanekuid käsitletud kui avalikustamise ajal esitatud arvamusi ja ettepanekuid ning neile on kirjalikult vastatud. Kõik esitatud ettepanekud ja arvamused koondatakse käesolevasse tabelisse ning esitatakse korraka Keskkonnaministeeriumile edasiseks otsustamiseks.</p>

	<p>Keskkonnaametile saadetud ettepaneku Keskkonnaministeeriumile käesoleva kirjaga (vt manus). Kaitse alla võtmise (sh kaitstava loodusobjekti laiendamise) ettepanekute menetlemisega, mh asjakohaste ekspertiiside läbiviimisega tegeleb teadaolevalt suuremas osas siiski Keskkonnaamet.</p>	
--	---	--

Eraisik R.E. esitas Keskkonnaministeeriumile 07.02.2022 taotluse, paludes keskkonnaministril tunnistada kehtetuks menetlust algatav käskkiri nr 1-2/21/151, kuna menetlus on algatatud ilma nõuetekohase ekspertiisita. Keskkonnaminister nimetatud käskkirja kehtetuks ei tunnistanud ning selgitas 08.04.2022 vastuskirjaga taotluse esitajale kaitse alt väljaarvamuse üldist menetluspraktikat (sh ekspertiiside koostamine ja ekspertide kaasamise praktikaid).

29.11.2022 andis Rapla Vallavalitsus oma 5-1/2022/4578-1 vastuskirjaga Keskkonnaameti arupärimisele teada, et neil puuduvad vastuväited Matsi-Kärneri tammiku riikliku kaitse alt väljaarvamisele.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Euroopa Liidu õigus ei reguleeri otseselt määruse eelnõus käsitletud küsimusi.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Käesoleva määrusega arvatakse praegu riikliku kaitse all olev Matsi-Kärneri tammik (pindalaga 4 ha) kaitse alt välja. Ala kuulub piiranguvööndisse ja on tervenisti eraomandis.

Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii Euroopa 2030 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2030 (KOM(2020) 380), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2030. Matsi-Kärneri tammik ei kuulu Natura 2000 alade võrgustikku ning see on kaitse all siseriiklike õigusaktide alusel.

Planeeringud tuleb kooskõlla viia kehtestatud õigusaktidega. Seega võib määruse kehtestamine mõjutada ka kehtestatud planeeringuid. Teadaolevalt vastuolusid kehtivate planeeringutega ei ole, mistõttu oluline mõju selles küsimuses puudub. Eelnõu avalikustamise käigus saadeti kohalikele omavalitsusele ja maaomanikele arvamuse avaldamiseks eelnõu materjalid. Kohalik omavalitsus pidi Keskkonnaametile teada andma oma seisukohast seoses käesoleva määrusega. Kui VTK avalikustamise ajal 2020. a suvel ei olnud kohalikul omavalitsusel huvi alal kaitse jätkamiseks, siis 2021. a avalikustamise ajal oli nende seisukoht muutunud ja Rapla vald oli pigem riikliku kaitse alt välja arvamise vastu leides, et kui kohalik kogukond on kaitse alt välja arvamise vastu, siis võiks ala riiklik kaitse ka jätkuda.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb määruse jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulu mõningane suurenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 2 kohaselt makstakse LKS §-s 31 sätestatud piiranguvööndi maalt maamaksu 50% maamaksumäärast. Kuna looduskaitse alt arvatakse välja vaid 4 ha suurune ala, siis on Rapla valla eelarvesse lisanduv maamaks väga väike ega mõjuta oluliselt valla tulubaasi.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Matsi-Kärneri tammik on piiranguvööndi režiimiga kaitstav ala, mis ei ole seni takistanud maa sihtotstarbelist kasutamist ning kuna ala arvatakse riikliku kaitse alt välja, ei teki riigil maade omandamisega seoses kulutusi.

Eramaadel on alates 2022. a kevadest väljaspool Natura 2000 alasid võimalik taotleda metsatoetust, mille suurus on 60 eurot hektari kohta. Selleks kuluks u 234 eurot aastas (eeldusel, et kõik maaomanikud toetust ka taotleksid). Ala arvatakse riikliku kaitse alt välja ja seega neid kulusid riigile ei teki.

Määruse jõustumisel puudub oluline mõju loodus- ja elukeskkonnale, kaitstavate liikide ja elupaikade seisund ei muutu, samuti puudub mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Määruse jõustumine ei puuduta rahvusvaheliste kohustuste täitmist ega too kaasa uute organisatsioonide moodustamist.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Määruse vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministeeriumitega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Siseministeerium on eelnõu kooskõlastanud. Teised ministeeriumid on kooskõlastanud eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.